

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

SCOPING REPORT

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko

**PROGRAMU WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ
INTERREG 2021-2027 POMIĘDZY POLSKĄ I SŁOWACJĄ**

maj 2021 r.

Spis treści

1	Wprowadzenie	3
2	Program Współpracy Transgranicznej Interreg 2021-2027 pomiędzy Polską i Słowacją.....	3
3	Cel badania	6
4	Zakres analiz	6

1 Wprowadzenie

Celem opracowania jest określenie zakresu prac nad Prognozą oddziaływania na środowisko projektu Programu Współpracy Transgranicznej Interreg 2021-2027 pomiędzy Polską i Słowacją (zwanego dalej Programem), która jest elementem procesu oceny strategicznej projektu Programu.

Postępowanie w sprawie oceny strategicznej określone jest Dyrektywą UE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (t. zw. Dyrektywa SEA)¹, a także transponującymi tą dyrektywę do krajowych przepisów: polską Ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko (t. zw. Ustawa ooś)² i słowacką Ustawą w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (t. zw. Ustawa 24/2006)³.

Zgodnie z ustaleniami pomiędzy: Ministerstwem Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Polsce oraz Ministerstwem Inwestycji, Rozwoju Regionalnego i Informatyzacji Republiki Słowackiej, a także Ministerstwem Środowiska Republiki Słowackiej, ocena strategiczna oddziaływania na środowisko Programu Współpracy Transgranicznej Interreg 2021-2027 pomiędzy Polską i Słowacją będzie przeprowadzona przez polskie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej - Instytucję Zarządzającą Programem według przepisów prawa polskiego. Jednakże zakres oceny oraz Prognoza zostanie rozszerzony o elementy objęte przepisami słowackimi, w tym w zakresie udziału społeczeństwa.

Zgodnie z art. 46 Ustawy ooś przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Do takich dokumentów należy Program i w związku z tym organ opracowujący projekt takiego dokumentu zobowiązany jest do sporządzenia do niego Prognozy oddziaływania na środowisko.

Przed przystąpieniem do zakresu Prognozy, przedstawia się podstawowe informacje dotyczące Programu.

2 Program Współpracy Transgranicznej Interreg 2021-2027 pomiędzy Polską i Słowacją⁴

Program jest jednym z programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT), który będzie realizowany w perspektywie 2021-2027. Program będzie kontynuacją współpracy prowadzonej od 2004 r. Program swoim zasięgiem obejmie obszary:

¹ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu na środowisko niektórych planów i programów na środowisko

² Ustawa z dn. 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst ujednolicony Dz.U.2020 poz. 283)

³ Ustawa nr 24/2006 Z.z. . o ocenie oddziaływania na środowisko oraz o zmianie niektórych ustaw, z późniejszymi zmianami

⁴ Wersja 3.3

- w Polsce – w województwie śląskim: podregion bielski i powiat pszczyński z podregionu tyskiego; w województwie małopolskim: podregiony oświęcimski, nowosądecki, nowotarski oraz powiat myślenicki z podregionu krakowskiego; w województwie podkarpackim: podregiony krośnieński i przemyski, powiat m. Rzeszów oraz powiat rzeszowski z podregionu rzeszowskiego;
- w Słowacji – podregiony: Żyliński Kraj Samorządowy i Preszowski Kraj Samorządowy oraz powiat Spiska Nowa Wieś w Koszyckim Kraju Samorządowym.

Celem Programu jest wzmocnienie współpracy polsko-słowackiej, opartej na partnerstwie mającej na celu zrównoważony rozwój obszaru przygranicznego.

Program będzie realizował przedstawione niżej cele polityki oraz cele Programu Interreg, jak też cele szczegółowe określone w stosownych rozporządzeniach EU.

Tabela 1. Cele polityki, cele szczegółowe oraz działania przewidziane w Programie.

Cel polityki i/lub cele szczegółowe Interreg	Cel/cele szczegółowe	Działania
Cel polityki 2 - Bardziej ekologiczne, niskoemisyjne przejście Europy na gospodarkę zero-emisyjną poprzez promowanie czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzeniu zmian klimatu i przystosowaniu się do nich oraz zapobiegania ryzyku i jego zarządzaniu	iv) promowanie dostosowania do zmian klimatycznych, zapobiegania ryzykom i zwiększanie odporności na klęski żywiołowe	1. działania inwestycyjne, których celem jest łagodzenie negatywnych skutków zmian klimatu w wymiarze transgranicznym, w tym tych o charakterze klęsk żywiołowych, 2. działania, których celem jest poprawa współpracy w zakresie transgranicznego zarządzania kryzysowego, w tym wymiana doświadczeń / wspólne szkolenia służb ratowniczych, 3. analizy, strategie, programy w zakresie opracowywania planów działania (w tym wdrażanie rozwiązań pilotażowych), które dotyczą przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu w wymiarze transgranicznym, w szczególności w postaci klęsk żywiołowych, 4. działania edukacyjne w zakresie działań adaptacyjnych i mitygacyjnych do zmian klimatu, które są realizowane tylko jako działania uzupełniające trzy pierwsze typy działań.
	vii) zwiększenie bioróżnorodności, zielonej infrastruktury w szczególności środowisku miejskim i zmniejszenie zanieczyszczenia	1. działania, których celem jest zabezpieczenie obszarów cennych przyrodniczo, 2. działania, których celem jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu i pojawianiu się gatunków inwazyjnych, 3. analizy, strategie, programy (w tym wdrażanie rozwiązań pilotażowych) w zakresie opracowywania planów działania na rzecz ochrony i utrzymania transgranicznych korytarzy ekologicznych,

		4. działania edukacyjne, które służą zwiększeniu świadomości społecznej w zakresie bioróżnorodności (jedyne jako uzupełnienie trzech pierwszych typów działań).
Cel polityki 3 - Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych	iii) Rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej.	1. działania, których celem jest poprawa dostępności komunikacyjnej i jakości infrastruktury drogowej o charakterze transgranicznym, 2. działania, których celem jest poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej prowadzącej do atrakcji turystycznych o znaczeniu transgranicznym.
Cel polityki 4 -Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych	v) Zwiększenie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, społecznym włączeniu oraz innowacjach społecznych	1. działania, które mają na celu wspieranie rozwoju transgranicznych konkurencyjnych / innowacyjnych / zintegrowanych produktów / usług / ofert dla turystyki, w celu zwiększenia roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym i włączeniu społecznym, 2. działania, które mają na celu zachowanie, udostępnienie i promocję materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego o znaczeniu transgranicznym, 3. działania, które mają na celu stworzenie systemów informacji i promocji turystyki, które popularyzują OW jako atrakcyjny cel turystyczny.
Cel szczegółowy Interreg - Lepsze zarządzanie współpracą	ai) zwiększenie zdolności instytucjonalnej organów publicznych, zwłaszcza tych, którym powierzono zarządzanie konkretnym terytorium, i zainteresowanych stron;	1. których celem jest budowanie zdolności instytucjonalnej organów administracji publicznej, 2. działania, które służą wzmocnieniu współpracy i potencjału zdolności instytucji działających w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej, w tym w zakresie tworzenia i wdrażania usług i programów aktywizacyjnych, 3. transgraniczne analizy, strategie i plany działań.
Cel szczegółowy Interreg – Lepsze zarządzanie współpracą	aiii) Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności w ramach działań people-to-people	1. działania, które wspierają współpracę na rzecz budowania transgranicznych partnerstw, 2. działania, których celem jest wspieranie lokalnych inicjatyw transgranicznych podejmowanych na rzecz poprawy jakości życia na Pograniczu, 3. działania, które prowadzą do wzmocnienia integracji transgranicznej i budowania wspólnej tożsamości mieszkańców Pogranicza, 4. działania, które prowadzą do stymulowania i rozwijania powiązań gospodarczych na OW w celu wzmocnienia mechanizmów współpracy oraz wzajemnego poznawania i rozumienia, 5. wymiana dobrych praktyk, promocja współpracy na rzecz wspólnych rozwiązań w zakresie środowiska oraz niskoemisyjnej gospodarki, 6. działania, których celem jest podnoszenie świadomości i promocja proekologicznych zachowań mieszkańców Pogranicza.

3 Cel badania

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu, jest ocena potencjalnych i rzeczywistych skutków oddziaływania realizacji projektu Programu na środowisko. W szczególności, zgodnie z obowiązującymi przepisami i uzgodnieniami celem jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, przewidzianych w Programie działań, ocena możliwości występowania oddziaływań skumulowanych, analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeb ewentualnych działań kompensacyjnych. Opracowanie Prognozy stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

4 Zakres analiz

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko określony jest w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w której transponowano przepisy Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prognoza zawierać będzie:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

ponadto określać, analizować i oceniać będzie:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (w SR ustawa nr. 543/2002 Z.z. o ochronie przyrody i krajobrazu, z późniejszymi zmianami),
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i

chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: – różnorodność biologiczną, – ludzi, – zwierzęta, – rośliny, – wodę, – powietrze, – powierzchnię ziemi, – krajobraz, – klimat, – zasoby naturalne, – zabytki, – dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

oraz przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres Prognozy zostanie odpowiednio uzupełniony o wskazania zawarte w słowackiej Ustawie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z przepisami polskimi i słowackimi dokonano uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy z organami właściwymi w obu krajach.

Zebrałe uwagi odnośnie zakresu i stopnia szczegółowości opracowania prognozy oddziaływania na środowisko Programu przedstawiono w niżej zamieszczonej tabeli.

Tabela 2. Uwagi i zalecenia organów właściwych odnośnie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy.

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA (13.08.2020)	1.1	Prognoza ooś, sporządzana w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, według kolejności ustalonej w tym przepisie oraz przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy.
	1.2	Prognoza ooś powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego dokumentu i obejmować wszystkie planowane działania mogące znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od ich statusu formalnego np. prawdopodobieństwa uzyskania przez nie dofinansowania lub prawdopodobieństwa ich realizacji.
	1.3	W myśl art. 52 ust. 1 ustawy ooś analiza zawarta w prognozie ooś powinna zostać dostosowana stopniem szczegółowości do stopnia szczegółowości zapisów projektowanego dokumentu.
	1.4	Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy ooś, w prognozie ooś zasadne jest odniesienie się do innych dokumentów strategicznych o podobnej tematyce oraz uwzględnienie informacji zawartych w sporządzonych dla nich prognozach ooś.
	1.5	Zwracamy także uwagę na konieczność zastosowania się do wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, pn. Poradnik dotyczący

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
		uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko z 2013 roku.
	1.6	W przypadku projektu Programu Interreg Polska – Słowacja zasadnicza dla strategicznej oceny oddziaływania na środowisko będzie zawartość listy projektów. W związku z powyższym, prognoza oś powinna być przede wszystkim ukierunkowana na wskazanie takich zaleceń odnośnie formułowania kryteriów wyboru i oceny projektów, które pozwolą na spełnienie wymogów ochrony środowiska przy ich realizacji. Wymagania wskazane w art. 51 ust. 2 i 52 ust. 1 i 2 ustawy oś należałoby traktować przede wszystkim jako oś rozważań na temat przedmiotowych kryteriów. Powinny one następnie zostać uwzględnione w projekcie Programu Interreg Polska – Słowacja jako jego integralna część. Należy zaznaczyć, że preselekcja pod kątem oceny wpływu projektów na środowisko na etapie konkursu zmniejszy prawdopodobieństwo wystąpienia problemów na etapie uzyskiwania dofinansowania.
	1.7	W związku z zasięgiem przestrzennym projektowanego Programu Interreg Polska – Słowacja zaleca się zwrócenie szczególnej uwagi na wzajemne oddziaływania, które mogą się pojawić w strefie przygranicznej obszaru objętego projektem oraz na możliwość ewentualnych oddziaływań transgranicznych na terytorium państw nie objętych projektowanym dokumentem.
	1.8	Autorzy prognozy oś powinni także z wyjątkową starannością opracować zasady monitoringu skutków realizacji postanowień projektu Programu Interreg Polska – Słowacji, aby pozwoliły one na zbadanie rzeczywistych skutków jego realizacji na środowisko przyrodnicze.
GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY (19.08.2020)	2.1	Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu programu Interreg Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2021-2027, powinna obejmować elementy wskazane w art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy OOŚ informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.
	2.2	Prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawiać rzetelną ocenę oddziaływania na stan zdrowia ludzi, w szczególności w aspekcie: <ul style="list-style-type: none"> • narażenia na hałas, wibracje, pola elektromagnetyczne i zanieczyszczenia powietrza; • zagrożeń dla ujęć i źródeł wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z uwzględnieniem obszarów stref ochronnych tych ujęć; • zagrożeń dla wód podziemnych, (należy uwzględnić nakazy, zakazy i ograniczenia związane z ochroną zasobów wody); • interakcji i wzajemnych zależności w odniesieniu do składowisk odpadów; • zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie, zwłaszcza na terenach zabudowy mieszkaniowej/siedlisk ludzkich, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży (jednostki oświatowe) oraz terenach rekreacyjno- wypoczynkowych; • zapewnienia odpowiednich standardów jakości powietrza atmosferycznego; • ewentualnego zajęcia terenów rekreacyjnych.
	2.3	Prognoza powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego dokumentu i obejmować wszystkie potencjalnie planowane działania mogące znacząco oddziaływać na środowisko (zdrowie ludzi) zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji. Stosownie do brzmienia art. 3 ust. 2 ustawy OOŚ, należy podkreślić, że ilekroć w ustawie jest mowa o oddziaływaniu na środowisko, rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
KOLEJE REPUBLIKI SŁOWACKIEJ	3.1	W projekcie dokumentu strategicznego należy uwzględnić możliwość zbudowania parkingu w pobliżu stacji kolejowych na obszarach mających potencjał umożliwiający rozwój turystyki oraz trzeba zapewnić powiązanie transportu kolejowego i rowerowego (doprowadzając trasy kolejowe do stacji kolejowych, planując miejsca do parkowania rowerów na stacjach kolejowych itp.) uzupełnienia te należy ocenić w prognozie oddziaływania na środowisko pod kątem potencjalnego oddziaływania na środowisko.
URZĄD POWIATOWY LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	3.2	Należy umożliwić realizację projektów mających na celu ograniczenie presji ruchu turystycznego na środowisko na obszarach wrażliwych (parków narodowych) oraz przedstawić w prognozie wynikające z tego korzyści.
MINISTERSTWO INWESTYCJI, REGIONALNEGO ROZWOJU I INFORMATYZACJI RS	3.3	Przygotowując prognozę oddziaływania na środowisko dokumentu strategicznego o zasięgu ogólnokrajowym należy uwzględnić wszystkie zgłoszone opinie dotyczące opublikowanego ogłoszenia oraz te, które zostaną zgłoszone w związku z ustalonym zakresem oceny dokumentu strategicznego o zasięgu ogólnokrajowym.
	3.4	Należy odnieść się w formie pisemnej do wszystkich przesłanych opinii dotyczących ogłoszenia oraz tych, które zostaną przesłane w związku z ustalonym zakresem oceny dokumentu strategicznego o zasięgu ogólnokrajowym, a także podsumować w oddzielnym rozdziale spełnienie poszczególnych punktów ustalonego zakresu oceny dokumentu strategicznego o zasięgu ogólnokrajowym.
ŻYLIŃSKI KRAJ SAMORZĄDOWY	3.5	Słowackie dokumenty strategiczne uzupełnić o Koncepcję rozwoju terytorialnego Słowacji z 2001 r., zmienionej poprawkami (poprawka nr 1), która jest podstawowym dokumentem koncepcyjnym rozwoju terytorialnego Słowacji.
MINISTERSTWO KULTURY RS	3.6	Uwzględnić w analizach dokumentów słowacką Strategię ochrony zabytków 2017-2020. W części 3. Główne cele, Priorytet 3: Bardziej kreatywne i atrakcyjne turystycznie pogranicze, zwracamy również uwagę na dokument Strategia Ochrony Funduszu Zabytków 2017-2020.